

SAYIŞTAYIN YENİ STRATEJİK PLANI: DENETİMİN KATMA DEĞERİNİ ARTIRMAK VE ORTAK FAYDA ÜRETMEK

NEW STRATEGIC PLAN OF TURKISH COURT OF ACCOUNTS: INCREASING THE ADDED VALUE OF AUDIT AND GENERATING COMMON BENEFIT

Buket KARACA YAVUZ¹

GİRİŞ

Stratejik planlama, küreselleşen dünyada değişim ve gelişime uyum sağlayabilmek, mevcut durumu iyi analiz edebilmek, gelecekte nerede olacağına karar verebilmek adına kurumlar için kritik bir öneme sahiptir. Kurumların amaç ve hedeflere dayalı yönetim anlayışını geliştirmek, kaynaklarını etkin kullanmak, şeffaflık ve hesap verebilirliği sağlamak amacıyla stratejik planlarını hazırlayarak uygulamaya koymaları önem taşımaktadır.

Kamu idareleri, kalkınma planları ile belirlenmiş ulusal politika ve programların yanı sıra ilgili mevzuat ve benimsedikleri temel ilkeler çerçevesinde geleceğe ilişkin misyon ve vizyonlarını oluşturmak, stratejik amaçlar ve ölçülebilir hedefler saptamak, performanslarını önceden belirlenmiş olan göstergeler doğrultusunda ölçmek ve bu sürecin izleme ve değerlendirmesini yapmak amacıyla katılımcı yöntemlerle stratejik planlarını hazırlamakla yükümlü tutulmuştur.

Sayıştay da bu kapsamda 2024-2028 dönemine ilişkin Stratejik Planını, ilgili yasal düzenlemeler çerçevesinde hazırlayarak 01.01.2024 tarihi itibarıyla uygulamaya koymuştur. Sayıştay Başkanlığı 2024-2028 Stratejik

1- Sayıştay Dergisi Sorumlu Yazı İşleri Müdürü, Sayıştay Başkanlığı, buketkaraca@sayistay.gov.tr

Atıf/To Cite: Karaca Yavuz, B. (2024). Sayıştayın Yeni Stratejik Planı: Denetimin Katma Değerini Artırmak ve Ortak Fayda Üretmek. Sayıştay Dergisi, 35(132), 141-147.

Planı'nda öne çıkan vizyoner bakış, denetimin değer katma potansiyelinin güçlendirilmesine ve gerek ulusal gerekse küresel düzeyde ortak fayda üretme çabalarına ağırlık vermek suretiyle, Türkiye'nin küresel vizyonu ile uyumlu bir şekilde denetim ve ilgili diğer alanlarda kabiliyetlerini artırmayı hedeflediğini göstermektedir.

1. STRATEJİK PLANLAMA SÜRECİ

Bir kurumu bulunduğu noktadan arzu ettiği noktaya ulaştıracak bir tür yol haritasını ve gerekli araçları ortaya koyan stratejik planlar, kurumun amaçlarını, hedeflerini ve bunlara ulaşmayı mümkün kılacak yöntemleri belirlemektedir. Stratejik planlama katılımcı bir yaklaşım olup, özü itibarıyla sonuçların ve değişimin planlanmasını içermektedir.

Başarılı bir planlama için ilk önemli koşul, üst yönetimin süreci sahiplenmesidir. Sayıştay Başkanı ve üst yönetimi, uzun bir zamana yayılan stratejik plan hazırlık çalışmalarına katılım ve destek sağlayarak kurumsal sahiplenmeyi en etkili şekilde sağlamıştır. Aynı şekilde yaygın bir katılım ile planlama sürecinin yürütülmesine önem verilmiştir. 2024-2028 Stratejik Planı hazırlık çalışmalarını yürütmek üzere meslek mensupları ve yönetim mensuplarından oluşan 20 kişilik Stratejik Planlama Ekibi oluşturulmuş; ayrıca hazırlık çalışmalarının başladığını bildiren Stratejik Plan Genelgesi hazırlanmış ve 29.08.2022 tarihinde tüm çalışanlara duyurulmuştur. Akabinde Stratejik Planlama Ekibi tarafından, stratejik plan hazırlık sürecinin aşamalarını, bu aşamalarda gerçekleştirilecek faaliyetleri, tamamlanma tarihlerini ve sorumlularını gösteren hazırlık programı oluşturulmuş ve çalışmalara gerekli desteği vermeleri için bütün mensuplarımıza duyurulmuştur. Stratejik Planlama Ekibinin planlama sürecine ilişkin bilgilendirme ihtiyacını karşılamak amacıyla Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığından gerekli destek sağlanmıştır.

Stratejik plan hazırlıklarının ilk aşaması olan durum analizi çalışmalarını yürütmek için Stratejik Planlama Ekibi, hazırlık programında belirlenen şekilde alt ekiplere ayrılmıştır. İlk alt ekip tarafından, yürürlükteki 2019-2023 Stratejik Planı uygulama sonuçları değerlendirilmiş; plan dönemi sonunda, 2019-2023 Stratejik Planı ve eki Eylem Planı'nda yer alan hedef ve göstergelerde belirlenen düzeye ulaşıldığı tespit edilmiştir. Değerlendirme sonucunda yeni hazırlanacak planda; denetimlerin kamu mali yönetiminin iyi işleyişi ve gelişimi üzerindeki etkisinin ölçülmesi, ihtiyaç analizlerine dayalı eğitim planları yapılması ve uygulanması, denetim süreçlerinde metodolojik gerekliliklerin tam olarak

yerine getirilmesini sağlamak için kalite kontrol mekanizmalarının etkinliğinin artırılması gibi alanlara öncelik verilmesi gerektiğine karar verilmiştir.

Kurumsal tarihçe, mevzuat-üst politika belgeleri analizi çalışmaları çerçevesinde; kurumun tarihçesi, faaliyet alanını düzenleyen mevzuatı, kurumu ilgilendiren üst politika belgeleri incelenmiştir. Dış Denetim ve Hesap Yargılaması programı kapsamında alt program hedeflerinin gerçekleşme düzeyine ilişkin tespitler ve ortaya çıkan ihtiyaçlar analiz edilmiş olup alt program hedef ve göstergeleri yeniden oluşturulmuştur.

Paydaşların görüş, öneri ve beklentilerinin stratejik planlama sürecine dahil edilmesi amacıyla öncelikle iç paydaşlarla toplantılar düzenlenmiştir. İç paydaş analizi çalışmaları için tüm grup başkanları, birim başkanları, müdürler ve sendika temsilcileri ile görüşmeler yapılmış; Sayıştayın güçlü ve zayıf yönleri, stratejik hedefleri, yaşanan güçlükler ve sorunlar tartışılmış ve iç paydaşlardan geri bildirimler alınmıştır.

Daha sonra meslek ve yönetim mensuplarına yönelik Çalışan Memnuniyet Anketi/İç Paydaş Anketi yapılmıştır. Ankette fiziki çalışma şartları, sunulan sosyal imkanlar, bilişim ve teknoloji, eğitim, planda öncelik verilmesi gereken faaliyetler, kurumun güçlü, zayıf yönleri gibi alanlara ilişkin sorulara yer verilmiştir. 25 sorudan oluşan ankete 373 kişi katılım sağlamıştır.

Dış Paydaş Analizi, 2022 yılında denetimimizde bulunan 573 idareye anket göndermek suretiyle gerçekleştirilmiştir. Kurumsal Tanınırılık ve Dış Paydaş Anketi, 12 sorudan oluşmakta olup anket 2.878 kişi tarafından cevaplanmıştır. Anket ile paydaşların, kurumun güçlü ve zayıf yönleri, iletişim araçları, iş birliği ve faaliyet alanlarına ilişkin görüş ve önerileri alınmıştır.

İç ve dış paydaşların görüş ve önerileri doğrultusunda yeni planda metodoloji, kurumsal denetim planlaması, kalite kontrol süreçleri, dijitalleşme, iletişim, insan kaynakları yönetimi ve eğitim alanına ilişkin faaliyetlere yer verilebileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Kurum içi analizde; mevcut performansın değerlendirilmesi için Performans Değerlendirmesi Çerçevesi Analizi (SAI PMF) gerçekleştirilmiş, stratejik planın ve diğer planlama dokümanlarının uygulanma sonuçları değerlendirilmiş ve kalite güvence değerlendirmesi raporları gözden geçirilmiştir.

Sayıştayı etkileyen ya da etkileyebilecek dış etkenlerin tespit edilmesi amacıyla PESTLE Analizi yapılmıştır. PESTLE Analizi ve kuruluş analizi kapsamında elde edilen bilgilerden yola çıkarak GZFT Analizi uygulanmıştır.

Sayıştay, yapılan çalışmalarla katılımcılık anlayışı gereği paydaşların beklenti, görüş, öneri ve katkılarını plana yansıtmaya çalışmıştır. Durum analizi çalışmaları sonucunda elde edilen bilgilere göre ihtiyaçlar belirlenmiş ve bu ihtiyaçlar, amaç ve hedeflerimizin dayanak noktasını oluşturmuştur.

2. GELECEĞE BAKIŞ VE STRATEJİK PLAN ÇERÇEVESİ

2.1. Misyon ve Vizyon Tanımlamaları

Sayıştay *"Kamuda hesap verme sorumluluğu ile mali saydamlığa katkı sağlamak üzere denetim, yargılama ve rehberlik yapmak"* misyonu ve *"Köklü tarihinden aldığı birikimle sürekli yenilenen ve gelişen, daha iyi bir kamu yönetiminin oluşması için hizmet eden Sayıştay"* vizyonu kapsamında aşağıda yer alan ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik stratejik amaç ve hedeflerini oluşturmuştur:

- Denetimlerin kamu mali yönetiminin iyi işleyişi ve gelişimi üzerindeki etkisinin ölçülmesi,
- Denetim süreçlerinde metodolojik gerekliliklerin tam olarak yerine getirilmesini sağlamak için kalite kontrol mekanizmalarının etkinliğinin artırılması,
- Uluslararası organizasyonlarla etkin iş birliği çalışmaları yapılması ve bu çalışmalar aracılığıyla edinilen tecrübelerin denetimlere yansıtılması,
- Teknolojik yeniliklerin denetimlere etkisi ve bunlardan faydalanılması konusunda düzenli araştırma ve uluslararası iş birliği çalışmaları yapılması,
- Yetkinlik analizi ve boşluk analizlerine temelinde hazırlanan ihtiyaç analizlerine uygun eğitim planlaması yapılması ve eğitim planlarının uygulamasının izlenmesi,
- Paydaşlarla etkin iletişimin sağlanması için iletişim stratejisi aracılığıyla etkin iş birliğini sağlayacak mekanizmalar oluşturulması ve uygulamaya konulması,
- Kurum içinde kullanılan bilgi ve iletişim sistemlerinin geliştirilmesi, dijital dönüşümün sağlanması.

2.2. Stratejik Amaç ve Hedefler

Sayıştay 2024-2028 Stratejik Planı'nda denetim, yargılama ve rehberlik faaliyetine ilişkin 2 ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesine yönelik 1 amaç olmak üzere toplam 3 amaç belirlenmiştir. Bu amaçlara ulaşmak için 15 stratejik hedef ve hedeflere ne derecede ulaşıldığını ölçmek için 53 gösterge oluşturulmuştur.

İlk stratejik amaç; "Denetimin katma değerini artırmak" şeklinde belirlenmiştir. Bu kapsamda Sayıştay, bütçe hakkının kullanımına yönelik olarak denetimin katma değerini artırmayı temel amaç kabul etmiştir. Kamu mali yönetiminde şeffaflık ve hesap verebilirliğin sağlanması için daha kaliteli çıktı üretmeye odaklanmıştır.

Bu stratejik amacın gerçekleştirilmesini sağlayacak ilk stratejik hedef; "Paydaş beklentilerini ve ihtiyaçlarını karşılayan risk odaklı kurumsal denetim planları hazırlanacak ve denetimler yapılacaktır" şeklinde belirlenmiştir. Bu hedef kapsamında yürütülecek faaliyetler ise; denetimlerin, stratejik planda öngörülen hedeflerin gerçekleşmesini sağlayacak şekilde planlanabilmesi için beş yıllık denetim stratejik planının hazırlanması, kurumsal denetim planlarının risk odaklı hazırlanmasını sağlamak üzere usul ve esasların belirlendiği Kurumsal Denetim Planlama Rehberinin oluşturulması, uluslararası iyi uygulama örnekleri incelenerek paydaş beklenti anketinin hazırlanıp uygulanması şeklinde sıralanmıştır.

İlk stratejik amaç kapsamındaki ikinci hedef "Denetim altyapısı ve denetim süreçlerinin güçlendirilmesi" olup; bu hedefle bağlantılı olarak teknolojik gelişmelerin denetim alanına yansıtılması ve Denetim Yönetim Programının geliştirilmesi, kurum çıktılarının kalitesinin artırılması amacıyla personelin sertifikalandırılması için sertifika programlarına yönelik çalışma yapılması, uluslararası alanda sürekli gelişen denetim yöntemlerinin yakından takip edilmesi, ilgili rehberlere ve denetim mekanizmalarına yansıtılması faaliyetleri planlanmıştır.

Denetim raporlarının kalitesi artırılmasına odaklanan üçüncü hedef kapsamında ise paydaş beklentilerinin karşılanabilmesi için denetim raporlarının sadeleştirilmesi ve anlaşılabilirliğinin artırılması ve denetim süreçlerinde metodolojik gerekliliklerin tam olarak yerine getirilmesini sağlamak için kalite kontrol mekanizmalarının etkinliğinin artırılması faaliyetlerine yer verilmiştir.

Dördüncü hedef; “Denetimlerin kamu yönetiminin iyi işleyişi ve gelişimi üzerindeki olumlu etkisi artırılacaktır” şeklinde belirlenmiş olup, bu kapsamda kamu yönetiminde iyileşmenin ölçülebilmesi için denetim sonuçlarının ve etkilerinin izlenmesi yöntemlerinin geliştirilmesi planlanmıştır.

“Adil, hızlı ve etkin sonuç doğuran yargı süreçleri geliştirilecektir” şeklindeki beşinci hedef kapsamında ise yargılama süreçlerinin iyileştirilmesi ve dijitalleştirilmesine yönelik faaliyetlere yer verilmiştir.

İkinci stratejik amaç, “Ulusal ve uluslararası düzeyde ortak fayda üretmek” şeklinde belirlenmiş olup, bu kapsamda ulusal ve uluslararası alanda etkin iş birliği çalışmaları yapılması ve bu çalışmaların sonuçlarının denetimlere yansıtılması amaçlanmıştır. Bu stratejik amacın, “Paydaşlarla iş birliği artırılarak kamu yönetiminin gelişimine daha fazla ve aktif katkı sağlanacaktır” şeklindeki ilk hedefi kapsamında, iş birliğinin etkinliğini sağlayacak iletişim kanalları (sosyal medya araçları, bilgilendirme toplantıları, çalıştaylar vb.) ve mekanizmalarının tespit edilmesi planlanmıştır.

Denetlenen kurumlarla daha etkin iş birliğini öngören ikinci hedef kapsamında; iş birliği çalışmalarının etkinliğini ölçecek anketin hazırlanması ve iletişim stratejisi oluşturulması planlanmıştır. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA)’nın gerçekleştirilmesine katkı sağlayacak denetimler, eğitimler ve iş birliği çalışmalarının yürütülmesi hedefi kapsamında ise SKA’lar alanında iş birliği çalışmaları ile denetimler gerçekleştirilmesi planlanmıştır. Sonraki hedef uluslararası kuruluşlar ve diğer ülke yüksek denetim kurumları ile etkin iş birliği yapılmasına ilişkin olup; rehberlik ve eğitim faaliyetleri aracılığıyla kamuda iyi yönetişimin geliştirilmesine katkı sağlanmasına yönelik son hedef kapsamında da denetlenen kamu idareleri ve akademi ile yapılacak iş birliğine ilişkin faaliyetler planlanmıştır.

Üçüncü stratejik amaç ise, “Kurumsal kapasiteyi geliştirmek” şeklinde olup, bu amaç kapsamında çalışan yetkinliğin artırılması, dijital dönüşüm aracılığıyla süreçlerin verimliliğinin artırılması, kurumsal iletişim kapasitesinin güçlendirilmesi, etik kültürün güçlendirilmesi ve kurumsal kalite yönetimi sisteminin güçlendirilmesini içeren beş adet hedef belirlenmiştir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Sayıştay Başkanlığı 2024-2028 Stratejik Planı, kurumsal faaliyet alanlarında değişimi yönetmek, risklere karşı hazırlıklı olmak ve geleceğe daha güçlü hazırlanmak için temel stratejileri ve hedefleri ortaya koymaktadır. Küreselleşen dünyada dinamik bir zeminde sürekli gelişen denetim ve yargı işlevlerine ilişkin ilke ve standartlara dayalı olarak yenilenen yapı, süreç ve yaklaşımları ile Sayıştayın sadece ülkemiz için değil, uluslararası alanda da değer üreten, saygın ve öncü bir kurum olmasını hedeflemektedir.

Stratejik planın odağında, denetimin katma değerini artırmak ve ortak fayda üretmek suretiyle ulusal ve uluslararası işlevlerini etkili şekilde ifa eden daha güçlü bir Sayıştay hedefi yer almaktadır. Sayıştay önümüzdeki dönemde, katılımcı ve şeffaf bir şekilde hazırlanan, çağın getirdiği yenilikleri dikkate alan 2024-2028 Stratejik Planı ile denetimin katma değerini artırmaya ve ortak fayda üretmeye yönelik faaliyetlerini yürütmeye devam edecektir.